

VAN TWEE WALLETJES ETEN

OVER HET GEVEN VAN DENKTIJD BINNEN DE VERSCHILLENDE SYNTHESNIVEAUS

De groep van juf Annemiek heeft in de afgelopen periode goede resultaten geboekt wat de letterkennis betreft. Genoeg letters om nu te gaan leren hoe ze aan elkaar kunnen worden geplakt. Vanuit het continu verbetertraject waar Annemiek mee werkt komt de vraag naar syntheseoefeningen als vanzelf uit de groep naar boven drijven.

Omdat Annemiek nu bijna dagelijks een tekst vanaf het digibord voorleest die de leerlingen vervolgens dan mogen nalezen, ontdekken ze dat je de woorden kunt lezen door de letters aan elkaar te plakken. Annemiek doet het voor: aa/p wordt aap, m/ui/s wordt muis. Makkelijk is het niet en dus wordt er een nieuw leerdoel gesteld: We gaan elke dag klanken plakken. We maken nu de woorden die we later gaan lezen.

Raadsellezen, noemt juf Annemiek dit: Klanken plakken zonder dat je de letters ziet. Elke dag is er nu even tijd voor een raadsel. De ene dag is het *ik zie ik zie wat jij niet ziet en het is*: mijn n/eu/s, v/oe/t, t/a/s, b/r/oe/k. Een andere dag heeft Annemiek zes voorwerpen onder een kleedje verstopt en mag de leerling die de beurt heeft en het woord raadt, het voorwerp onder de doek vandaan halen zonder aan de anderen te verklappen wat er nog meer onder die doek ligt, zoals een p/e/n, een b/oe/k, een s/o/k, en een d/oe/k. Of ze doen het spelletje dieren raden: p/oe/s, m/ui/s, k/oe. Of kleding: r/o/k, p/e/t, m/u/t/s.

Na enige tijd wordt het raadsellezen een stapje moeilijker gemaakt. De leerlingen kennen inmiddels een aantal letters met het daarbij behorende gebaar. Die klankgebaren gebruikt Annemiek nu om de leerlingen te leren eerst zelf de klanken te zeggen voordat zij deze in hun hoofd aan elkaar gaan plakken tot een betekenisvol woord. De eerdere *auditieve synthese*-oefeningen worden nu afgewisseld met deze *klanksynthese-oefeningen*. Dat gaat zo: Annemiek maakt zonder iets te zeggen een gebaar. De leerlingen roepen luidop de bijbehorende klank. Dan komt het tweede en soms ook derde gebaar. Daarna wacht Annemiek rustig tot de leerlingen even hebben kunnen nadenken over de klanken die ze zojuist hebben geroepen. Ten slotte wijst Annemiek de leerling aan die het woord mag zeggen. Nog wat later stelt Annemiek voor om nu ook letters te gaan plakken. Ze gebruikt daarvoor het digibord en maakt de oefeningen zelf vanuit PowerPoint. Het voordeel van het zelf maken van deze oefeningen is dat er alleen woorden gebruikt worden met letters die de leerlingen kennen en die wat inhoud betreft passen bij het thema waar de leerlingen nu mee werken: geit, voer, gaas, boom. In elke dia van de PowerPoint verschijnt bij iedere muisklik een letter die de leerlingen hardop mogen roepen. Als alle letters van het woord

op het digibord staan wordt er een moment denktijd gegeven. Daarna krijgt een leerling de beurt voor het oplossen van 'het raadsel'. Hiermee begint de fase van de *visuele synthese*.

Die denktijd is belangrijk. Het leren van de synthese is niet een kwestie van klappen en stampen, maar van nadenken en begrijpen! Het computerprogramma *Kijken en Kiezen* speelt hier goed op in. Nadat de letters zijn getoond en de klanken gezegd, krijgt de leerling alle tijd om na te denken en het juiste plaatje aan te klikken.

De laatste fase van het syntheseproces is de fase van de *flitssynthese*. Ook weer vanuit PowerPoint worden er volledige woorden op het digibord geflitst. Even kijken en dan floep, weg is het woord. Annemiek geeft de tip om het filmpje van het woord terug te denken in je hoofd en ze geeft de leerlingen de tijd die ze daarvoor nodig hebben!

Het verklanken van letters, hardop of innerlijk, is een strategie die iedereen af en toe gebruikt, kijk maar: betuneren, taurobolium, tannalbumine, bevelseconomie, spleettonggen of cholecystectomie.

Er zijn leesmethodes die niet uitgaan van het verklanken van letters, maar van woordherkenning. Kinderen met een sterk visueel geheugen komen hier ver mee.

Engelstalige leesmethodes gaan vrijwel allemaal uit van woordherkenning. Dat is begrijpelijk, want het Engels kent minder woorden dan veel andere talen en heeft maar weinig klankzuivere woorden. Is het dan nodig om te kiezen tussen de ene of de andere weg?

Juf Annemiek kiest voor beide. Door ondertitelde pictotekst aan te bieden geeft ze leerlingen de mogelijkheid om op een natuurlijke manier woordbeelden in te prenten. Door letters aan te leren en de klanken te koppelen tot betekenisvolle woorden, leert ze de strategie aan om ook zelf woorden te kunnen decoderen.

Van twee walletjes mogen eten, wie wil dat niet?